

Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetused 2014–2021: Muinsuskaitsealad ajaloolistes linnakeskustes

MÕISAKOOLID 2004–2014

Norra grandid 2004–2009

8,2 mln €, restaureeriti 9 mõisakooli (Kiltsi, Koigi, Laupa, Olustvere, Puurmani, Rogosi, Suure-Kõpu, Vasta, Väätsa) + SoM Lahmuse

EMP grandid 2009–2014

“Mõisakool – säilitamine läbi kasutamise” 4,51 mln € :
restaureeriti 4 mõisakooli (Vääna, Hiiu-Suuremõisa, Aruküla, Illuka), 14 arendusprojekti

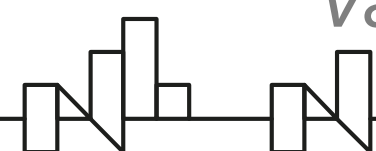
Rogosi mõis

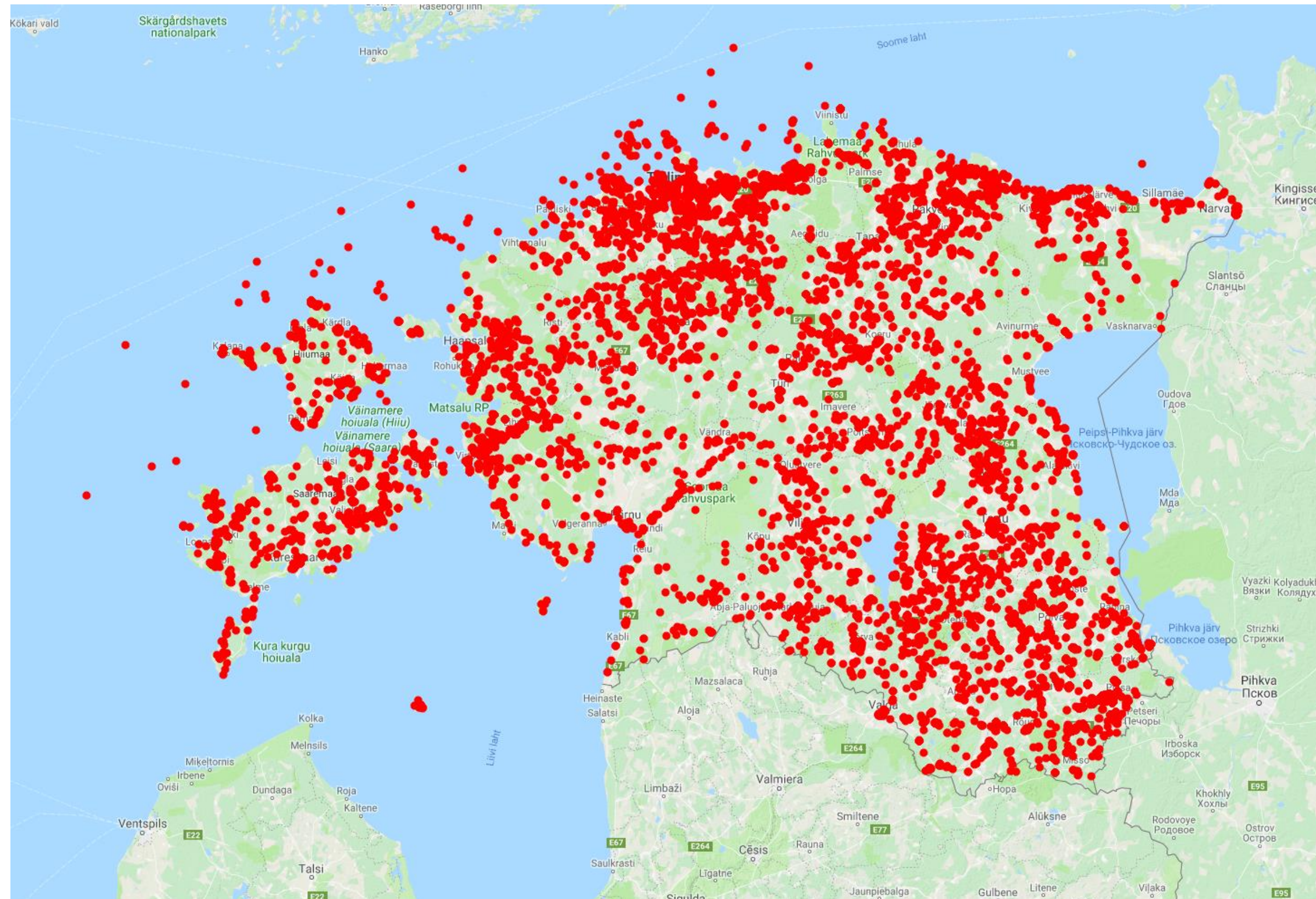
Mõisakoolide kaart 2016. Eleonora Kolycheva

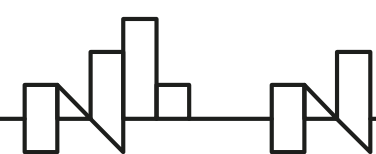
Vasalemma mõis, Ruila mõis. Fotod: Katrina Tang

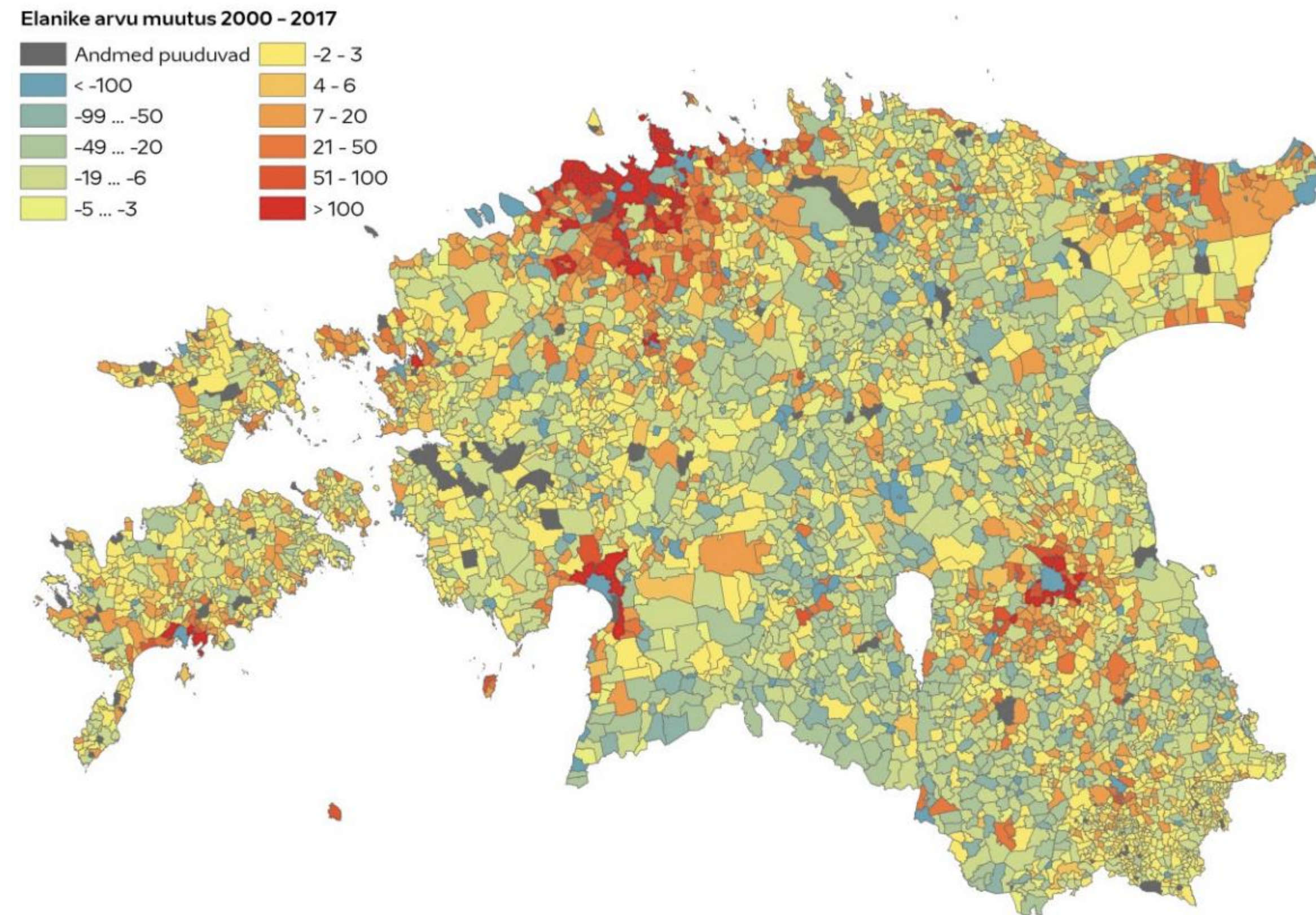
PÄRANDIPAIGAD EESTIS

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monumentmap>

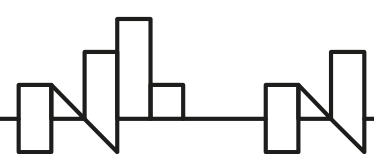

ELANIKE ARVU MUUTUS 2000–2017

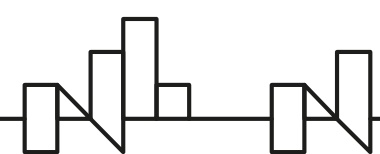
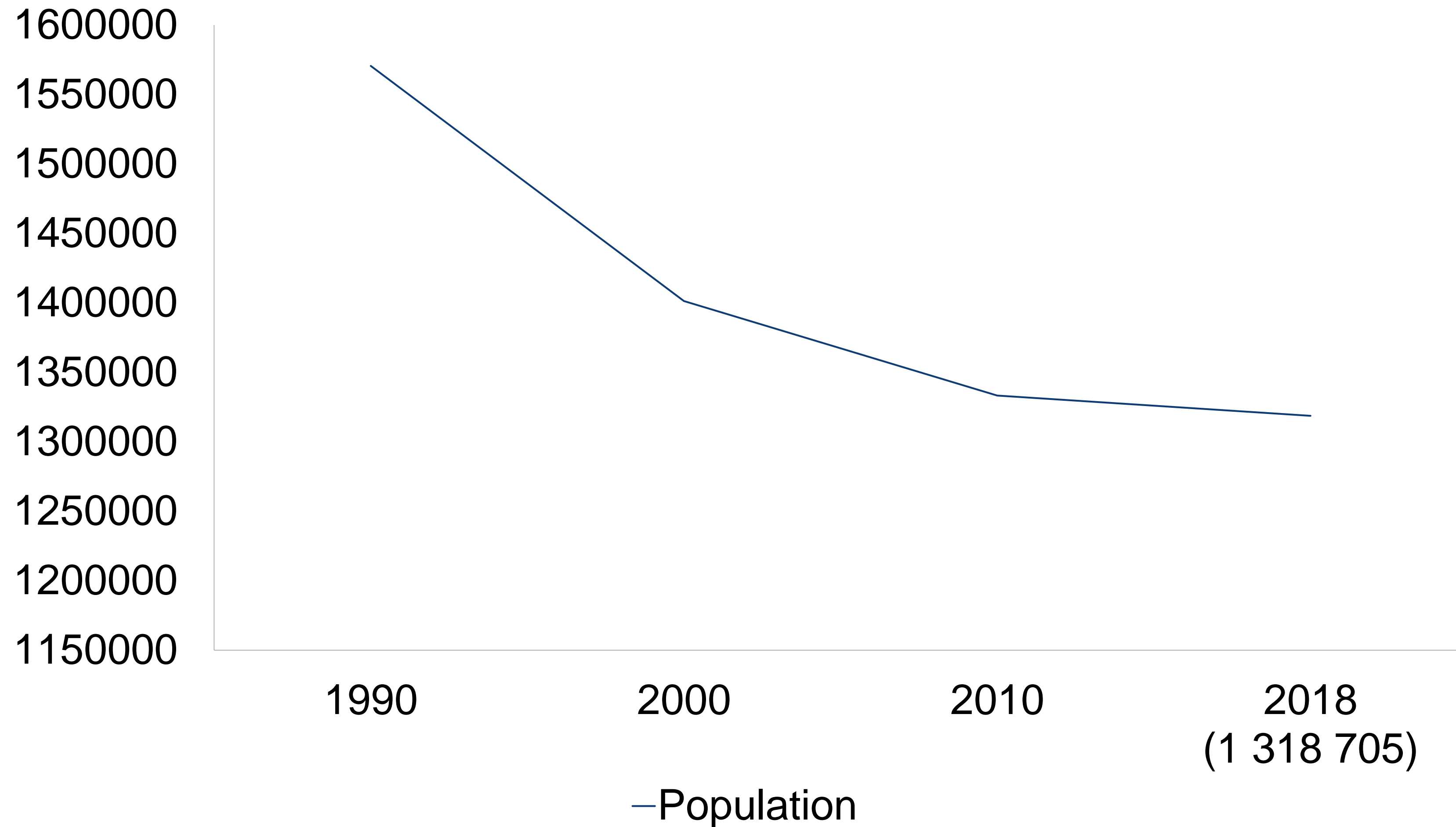

Joonis 9. Eesti asustusüksuste elanike absoluutarvu muutus 2000–2017. Allikas: REL 2000, Rahvastikuregister 2017

Rahandusministeerium, Eesti väikeasulate uuring, 2019

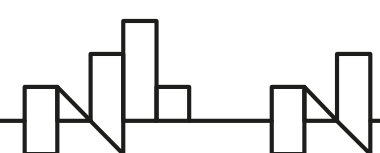
EESTI RAHVAAARV 1990–2018

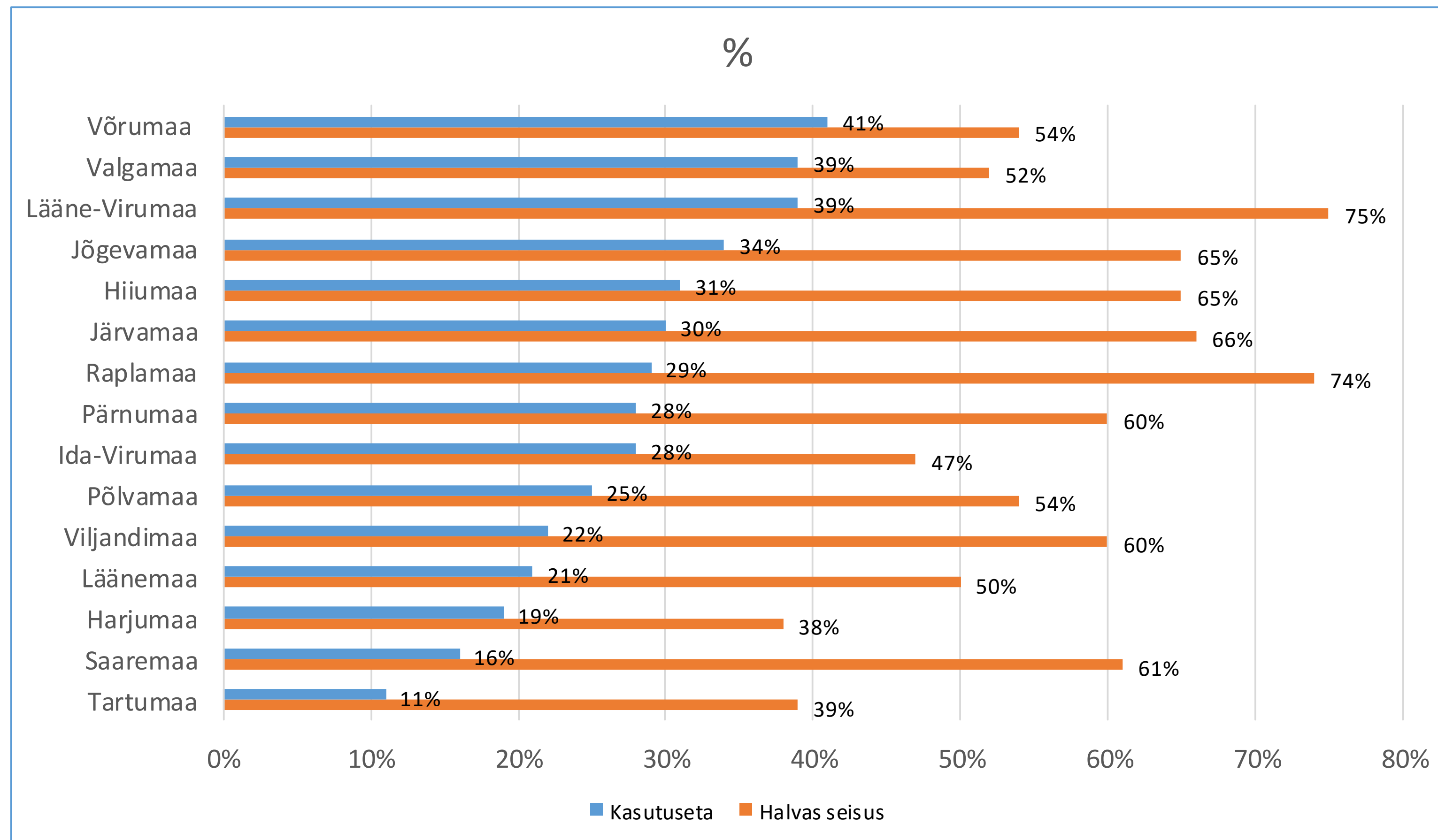
- **11** LINNALISEST MUINSUSKAITSEALAST ON **9** KAHANEVA ELANIKKONNAGA
- **1/3** EESTI EHITUSPÄRANDIST ON HALVAS VÕI AVARIILISES SEISUS

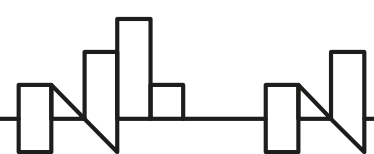
ÜRO säästva arengu eesmärgid

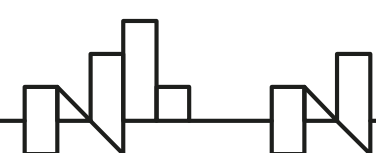
EHITISMÄLESTISED: SEISUKORD JA KASUTUS, 2019

Kultuurimälestiste register

Muinsuskaitsealaga linn	Rahvaarv (2017)	Rahvaarvu kahanemise % 2000–2011
Viljandi	17 711	15,8
Haapsalu	9 946	15
Võru	12 167	14,9
Paide	8 226	14,7
Valga	12 452	14
Pärnu	39 620	12,7
Kuressaare	13 382	11,8
Rakvere	15 526	10,7
Lihula	1 229	-
Tartu	93 124	<10
Tallinn	426 538	<10

KAHANEMISE NÕIARING

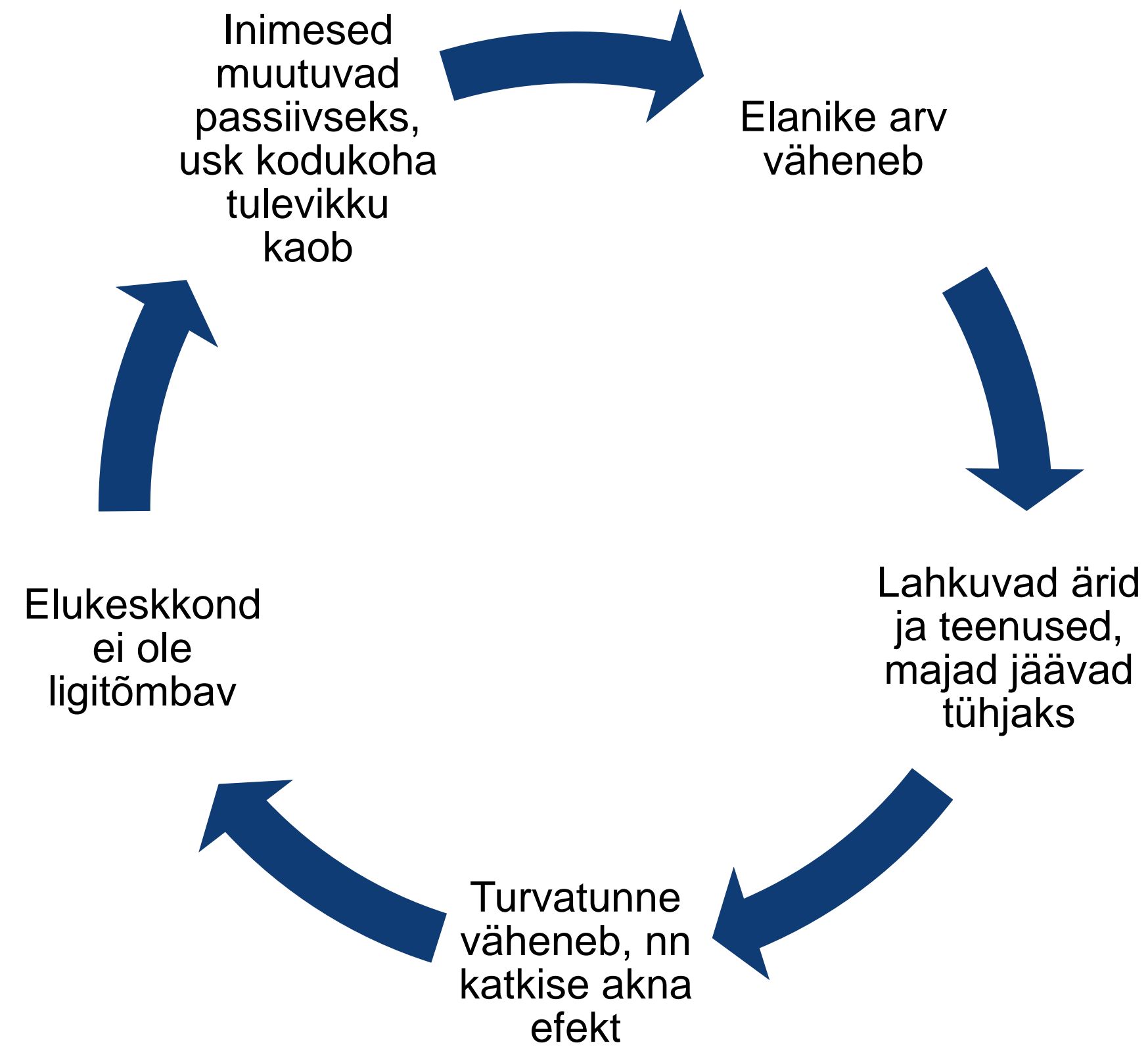
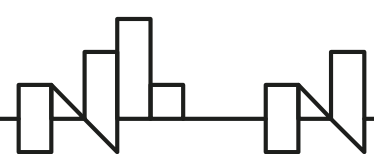
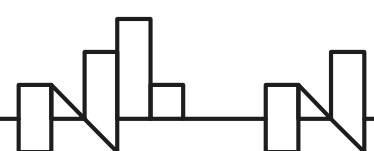

Foto: Toivo Tammik

LÄHTEKOHAD

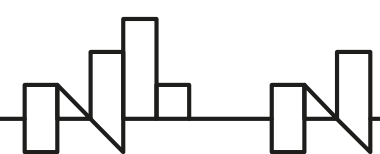
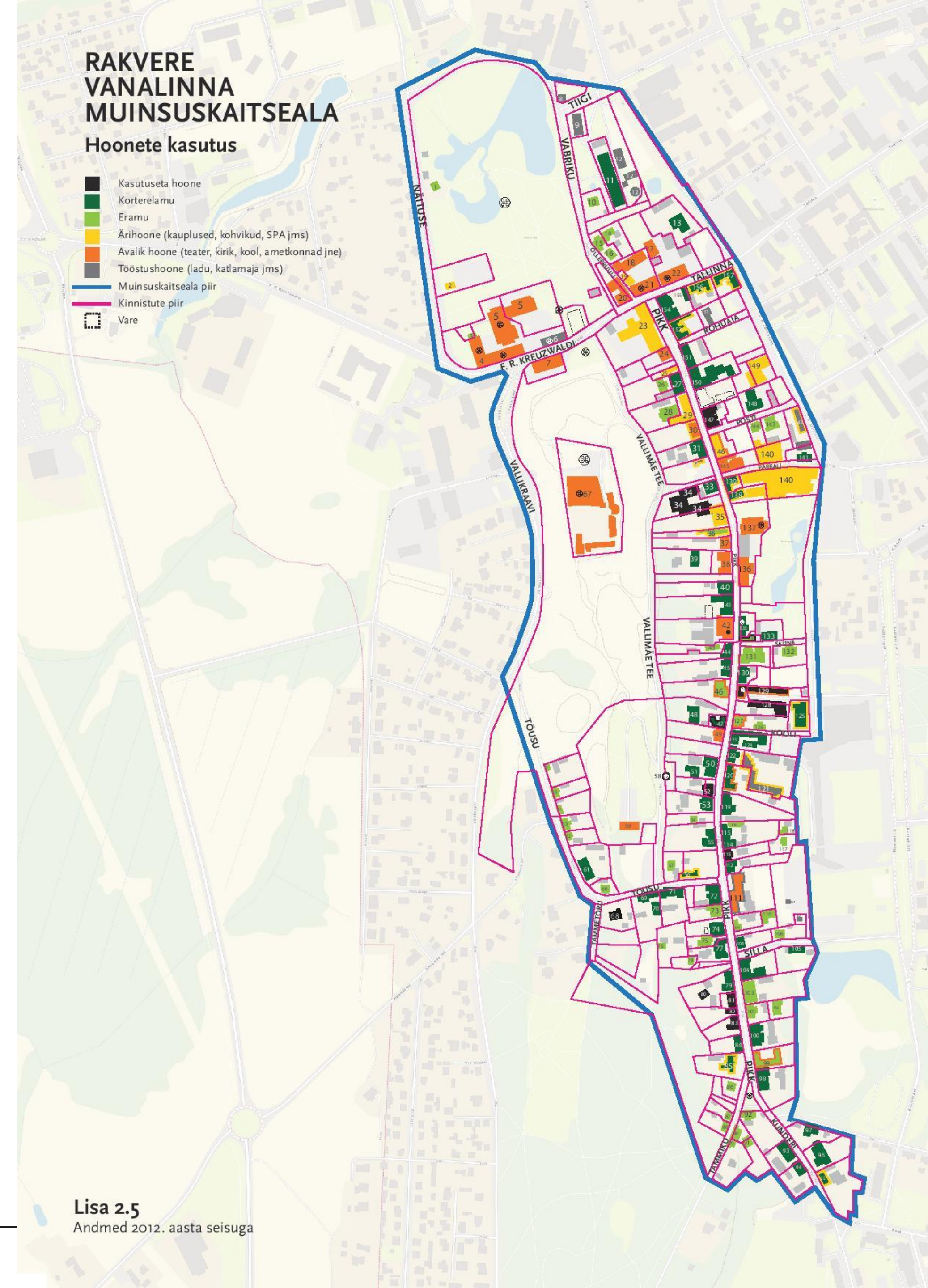
- 12 muinsuskaitseala
- Ehitismälestiste olukord ja kasutusest ehitismälestiste osakaal
- Ruumilise planeerimise suunised kahaneva asustusega piirkondades. RM planeeringute osakond ja Planeerijate Ühing, 2015
- Hea avalik ruum, Eesti Arhitektide Liit ja EV100
- Norra huvi, Strategy for Management of Norwegian Urban Cultural Heritage 2017–2020

EESMÄRK

- Kasutada kultuuripärandit kohaliku arengu mootorina
- Tuua inimesed ja elu linnakeskustesse tagasi
- Parandada elukeskkonda, et inimesed saaksid oma kodukoha üle uhked olla ja suureneks nende ettevõtlikkus

*Rakvere vanalinna muinsuskaitseala.
Kaart: Kristo Kooskora*

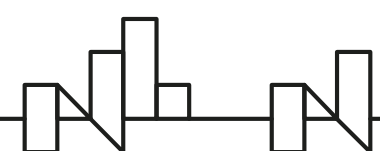
Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetused 2014-2021: Eesti

1. programm „Konkurentsivõime“ - programmioperaator MKM
- 2. programm „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine“ - programmioperaator SoM, + HTM, KUM, JUM (21 176 470 €)**
3. programm „Teadus ja haridus“ - programmioperaator HTM
4. programm "Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine" - programmioperaator KKM

FMO (Brüssel) rakendab otse:

programm "Sotsiaalne dialoog – inimväärne töö"

programm "Kodanikuühiskond"

Programm „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine“

Muinsuskaitsealad ajaloolistes linnakeskustes 3 317 647 €

I Avatud taotlusvoor

Eelarve 2 859 647 €

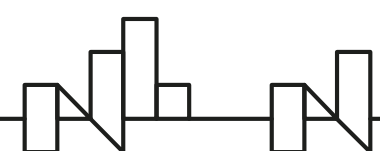
II Eeldefineeritud projekt „Ajalooliste linnakeskuste elavdamine ja kohalik areng kultuuripärandi kaudu“

Eelarve 458 000 €

Elluviijad Muinsuskaitseamet ja Norra Kultuuripärandi Amet

III Kahepoolsete suhete fond

Eelarve 125 000 EUR

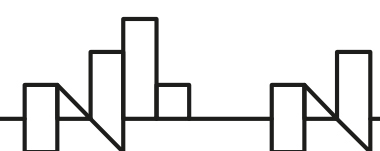
Taotlusvoor

Toetuse andmise eesmärk on väikelinnade muinsuskaitsealadel asuvate hoonete restaureerimine ja kasutuselevõtt kohaliku kogukonna vajadusteks ning muinsuskaitseala kasutuse elavdamiseks.

➤ Haapsalu, Kuressaare, Lihula, Paide, Pärnu, Rakvere, Viljandi, Valga, Võru

- Projektid 200 000–500 000 €
- Toetuse maksimaalne määr 80%
- Omafinantseeringu minimaalne määr 20%

Small town
conservation areas
in Estonia

Taotlusvoor

Taotleja: Eestis registreeritud avalik-õiguslik või eraõiguslik juriidiline isik, valitsusväline organisatsioon; Eestis tegutsev valitsustevaheline organisatsioon.

Projekti partner: füüsilised ja juriidilised isikud või valitsusvälised organisatsioonid, mille esmane asukohamaa on kas Eesti, Norra, Island, Liechtenstein, mõni teine abisaajariik (Bulgaaria, Horvaatia, Küpros, Tšehhi, Kreeka, Ungari, Läti, Leedu, Malta, Poola, Portugal, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia) või Venemaa.

Taotlemine: struktuuritoetuste e-toetuste keskkonnas

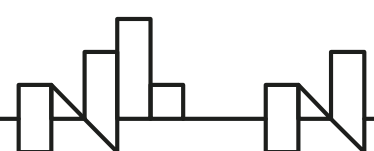
Taotlusvoor: ~märts – ~juuni 2020

Projektide kestus võib olla maksimaalselt **30 kuud**

Kõik projekti tegevused peavad olema lõpetatud hiljemalt **31.12.2023**

Taotlusele tuleb lisada:

- restaureeritava hoone eelprojekt, mis on saanud Muinsuskaitseameti heakskiidu;
- kohaliku omavalitsuse kinnitus selle kohta, et omavalitsus on tutvunud projekti sisuga ja toetab selle elluviimist;
- projekti partneri nõusolek projektis osalemise kohta;
- volitus ühis- või kaasomandis olevate kinnisasjade omanikelt.

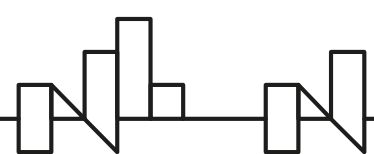

Taotlusvoor

Hindamist korraldab Riigi Tugiteenuste Keskus

Hindamiskriteeriumid:

- Projekti kvaliteet
- Omafinantseeringu määr
- Taotleja ja partneri haldussuutlikkus
- Taotleja ja partneri finantsvõimekus
- Hoone kasutuse majanduslik ja sotsiaalne jätkusuutlikkus
- Hoone mõju linnaruumile ja kasutuse mõju muinsuskaitsealale
- Hoone kultuuriväärtus
- Hoone avaliku kasutuse osakaal
- Hoone kasutus ja seisukord
- Partnerite osalemine projektis

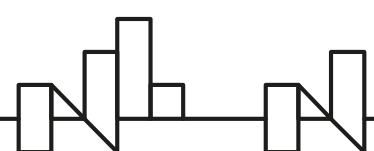
Taotlusvoor

Abikõlblikud kulud:

- muinsuskaitsealas asuva **hoone restaureerimisega seotud kulud**, sh uuringute (sh arheoloogiliste uuringute), projekteerimise, ehitustööde, omanikujärelevalve, muinsuskaitsejärelevalve jms lepingutega seotud kulud;
- koostöötegevused projektipartneriga;
- **projekti avalikustamisega seotud kulud**. Igal projektil on kohustus korraldada vähemalt 2 projekti tegevusi ja tulemusi kajastavat avalikku üritust (näiteks ava- ja lõpuseminar, pressikonverents, uuringututvustus jne) ning luua eesti ning inglise keelne projekti koduleht, kus kajastatakse kõiki olulisemaid projektiga seotud tegevusi, üritusi, tulemusi jne.

Pärast projekti lõppu:

- restaureeritud hoone peab olema projekti taotluses kirjeldatud avalikus kasutuses vähemalt 5 aasta jooksul alates projekti lõpparuande kinnitamisest.
- restaureeritud hoone peab olema kindlustatud kahju vastu (tulekahju, vargus või muud tavaliselt kindlustatavad juhtumid) projekti elluviimise ajal ja vähemalt 5 aasta jooksul alates projekti lõpparuande kinnitamisest.

MÕJU: KULTUURIPÄRAND KUI RESSURSS

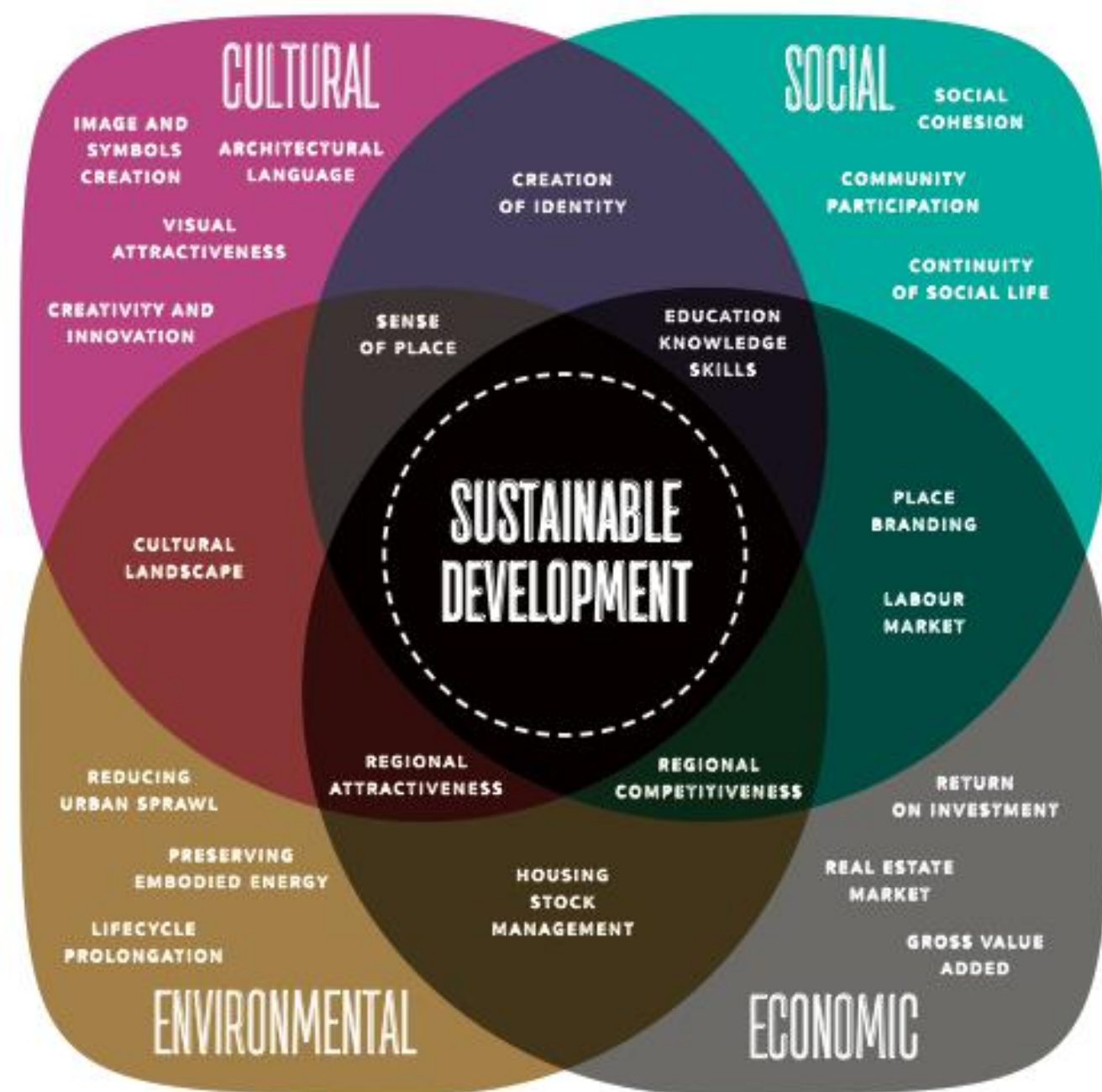

Figure C. The different subdomains identified in the collected studies mapped in the holistic four domain approach diagram

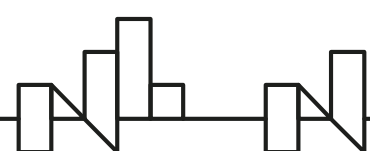
KULTUURILINE MÕJU:
AJALUGU/IDENTITEET/ENESEHINNANG/
JÄRJEPIDEVUS/INIMKESKNE

KESKKONNAMÕJU:
KLIIMA/SÄÄSTLIKKUS/ENERGIATÕHUSUS/
PIKAAJALISUS

MAJANDUSLIK MÕJU:
TURISM/TÖÖHÕIVE/ETTEVÕTLUS/
MAKSUTULU

SOTSIAALNE MÕJU:
VAESUS/EBAVÕRDSUS/ELUKVALITEET/
PIIRKONDADE KONKURENTSIVÕIME

Uuring „Cultural heritage counts for Europe“, 2015

Aitäh!

Liina Jänes

liina.janes@kul.ee

